

[Lasse Budtz]

riske beretning til socialdemokratiets kongres i september 1980 står der, at der lægges vægt på forsvarsets evne til for det første varsling, overvågning og suverænitetshævdelse, for det andet iværksættelse af mobilisering for forbedring af forsvarsforanstaltninger, herunder udlægning af minefelter samt forskydning af enheder med henblik på imødegåelse af angreb, for det tredje modtagelse af støtte til og samarbejde med allierede forstærkninger. Det er nok især punkt 3, det er vigtigt at hæfte sig ved i denne debat, et punkt, som den socialdemokratiske kongres altså har tilsluttet sig.

Ønsket om at kunne modtage forstærkninger indebærer en forpligtelse til at have et forsvar, der i en vis periode kan holde stand og derved muliggøre at modtage hjælp udefra. Men det integrerede forsvar medfører yderligere, at vi i en krigssituation skal kunne operere syd for grænsen i et samarbejde med tyske tropper, og herved understreger vi princippet om gensidighed.

Det har, som alle bør vide, hele tiden været et dansk standpunkt ikke i fredstid at tillade stationering af fremmede tropper i landet. Dette princip agter regeringen at opretholde og fastholde, og et enigt parti står bag denne holdning, men som sagt: forsvarssamarbejdet bygger på aftaler om, at Danmark kan modtage forstærkninger i krigstilfælde. Vi har da også siden 1960 haft NATO-depoter her i landet, og vi har i betænkningen af 1973 om forsvarsforliget erklæret os rede til i videst muligt omfang at forberede forstærkningsmodtagelser. At de andre partier, der tilsluttede sig forsvarsforliget, bandede sig til samme forpligtelse, skal kun medtages for en ordens skyld. Rent konkret hedder det, at der med henblik på modtagelse af allierede styrker skal lægges vægt på, at de praktiske foranstaltninger m. v., der er nødvendige for sådanne styrkers modtagelse, i videst muligt omfang forberedes i fredstid, hvilket ret beset også må betragtes som en logisk følge af vor deltagelse i alliancen.

Dette er ikke ensbetydende med en ændring af stationeringsproblematikken. Men en konsekvens af denne politik er, at vi har etableret depoter med brændstof og ammunition til allierede fly. Der blev i 1976 indgået en rammeaftale om støtte til flyforstærkninger, som forsvarsministeren ved flere lejligheder har redegjort for såvel i folketinget som i

forsvarsudvalget. Og hertil kommer så topmødebeslutningen i NATO i 1978.

Det integrerede NATO-samarbejde indebærer stadige ændringer, hvilket den danske regering ved flere lejligheder har anerkendt. Det kan derfor også i spørgsmålet om forstærkninger, herunder øremærkning af styrker med eller uden depoter, være nødvendigt at gennemføre justeringer, således at man effektivt kan løse de problemer, der under den nye udvikling er opstået i forbindelse med transport af forstærkninger over store afstande.

Det er endnu ikke givet, at overførsel af forstærkninger automatisk medfører opførelse af nye depoter. Det afhænger af, hvilke styrker der måske, måske ikke, kan stilles til rådighed. Men den øjeblikkelige debat om muligheden for at overføre forstærkninger med eventuel – jeg understreger: eventuel – oprettelse af depoter skyldes den stigende – og uimodsigeligt stigende – overvægt hos østblokken på især det maritime område. Denne overvægt gør det selvsagt vanskeligere at overføre allieret materiel i en krisesituation. Alt andet lige tør man vel nok fastslå, at det er en fordel, hvis det kun er mandskab, der skal overføres, men om dette bliver tilfældet, afhænger altså helt af karakteren af de troppestyrker, vore allierede måtte være parate til at overføre.

Det er nok rigtigst på dette sted at præcisere, at efter socialdemokratiets opfattelse er der ingen sammenhæng mellem regeringens forslag om et uændret forsvarsbudget og en forhåndsoplagring. Uanset den økonomiske og strategiske ramme om det danske forsvar vil kravet om forstærkninger nemlig eksistere. Det drejer sig således ikke om procenter. Det drejer sig derimod om en tilpasning af det danske forsvarssystem til det samlede forsvarssystem i NATO, og her spiller altså gensidigheden den altafgørende rolle.

Det er i dag regeringen og selvfølgelig socialdemokratiet ukendt, hvilke forslag der vil fremkomme fra NATO. Man kan som nævnt udmærket tænke sig, at et forslag vil omfatte tropper, der ikke skal bruge depoter, og det er der i virkeligheden flere grunde til. Når forslag måtte komme, vil disse under alle omstændigheder blive drøftet med folketinget inden en endelig dansk stillingtagen. Spørgsmålet er altså ikke aktuelt i dag. Men når det fremkommer, eller hvis det fremkommer, må